

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ПОДАТКОВИЙ АУДИТ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто особливості податкового аудиту нарахування та сплати податку на прибуток підприємства.

Аннотация. Рассмотрены особенности налогового аудита начисления и оплаты налога на прибыль предприятия.

Annotation. The main features of income tax audit were summarized.

Ключові слова: податковий аудит, податок на прибуток, нарахування та сплата податків.

Загальновідомо, що основною метою діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку, частину якого слід сплатити до бюджету. У зв'язку з набранням з 1 січня 2011 р. чинності Податкового кодексу значною мірою змінилися підходи до нарахування та сплати податків та обов'язкових платежів. Особливо це стосується одного з основних бюджетоутворюючих податків – податку на прибуток у частині методу його нарахування, ставки та визначення об'єкта оподаткування. У той же час увага контролюючих органів до адміністрування даного податку значно зросла. Це певною мірою визначає необхідність впровадження досить нової та дискусійної, але ефективної форми державного фінансового контролю – податкового аудиту, який на відміну від інших форм контролю дозволяє враховувати інтереси як держави, так і платників податків.

Проблемам аудиту приділяють увагу у своїх працях такі автори, як Білік О. О., Заболотнікова В. С., Меліхова Т. О., Орлова В. О., Панасейко І. М., Панасейко С. М., Риженко І. Є., Соловійова Ю. О., Соломатіна О. В. та ін. Однак залишаються невирішеними як на теоретичному, так і на практичному рівнях питання податкового аудиту окремих видів податків.

Метою дослідження є вивчення особливостей податкового аудиту нарахування та сплати податку на прибуток підприємства згідно з Податковим кодексом.

Об'єктом оподаткування податком на прибуток з другого кварталу 2011 р. є прибуток, який розраховується як різниця між доходами звітного періоду та собівартістю реалізованих товарів (робіт, послуг) і сумою інших витрат [1]. При цьому доходи і витрати визначаються в основному за правилами бухгалтерського обліку з певними постійними та тимчасовими різницями.

Групування доходів за видами діяльності підприємства (операційна, фінансова, інша звичайна та надзвичайна) в Податковому кодексі відсутні, виділено тільки доходи від реалізації та інші доходи, а саме: дохід дорівнює сумі доходів від операційної діяльності (від реалізації) та інших доходів.

Дохід визначається за датою нарахування, як і в бухгалтерському обліку, тобто правило першої події скасовано.

Не включаються до доходів суми попередньої оплати та авансів, суми податку на додану вартість, суми повернутих надміру сплачених податків та зборів, суми отриманого емісійного доходу, дивідендів тощо.

Усі доходи і витрати мають бути підтвержені документально. Порядок формування первинних бухгалтерських документів регламентується Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Будь-які доходи чи витрати включаються до складу доходів або витрат тільки один раз, незалежно від того, у якій статті Податкового кодексу вони розглянуті та у який спосіб розраховані.

У частині визначення витрат проблеми виникають через їх велику кількість та різноманітність, а також різний порядок визначення. Витрати розраховуються як сума витратам операційної діяльності (собівартості) та інших витрат [2].

Розглянемо методику проведення податкового аудиту за нарахуванням та сплатою податку на прибуток підприємства. Основною метою податкового аудиту є розробка практичних рекомендацій щодо нарахування та сплати податку на прибуток, що забезпечать дотримання податкового законодавства суб'єктами господарювання та попереджатимуть виникнення податкових правопорушень. Відповідно суб'єктами такого контролю виступають органи державної податкової служби, а об'єктом – усі господарські операції, пов'язані з одержанням доходів та витрат підприємства, які враховуватимуться для визначення об'єкта оподаткування, а також операції з обчислення податку на прибуток.

Основною проблемою проведення податкового аудиту є те, що чинними нормативно-правовими актами не

кожний контролюючий орган самостійно розробляє правила та порядок проведення перевірок у вигляді методичних рекомендацій [3].

На сучасному етапі розвитку в нашій державі податковий аудит лише розвивається, що зумовлює необхідність розробки нормативних документів, які б регламентували діяльність податкових органів у цьому напрямку. Для надання практичних рекомендацій податковим органам необхідно отримувати більше первинної документації, яка дозволила б найбільш ефективно розраховувати суми податку. Також важливим етапом податкового аудиту розрахунку податку на прибуток має бути податкове планування, яке дозволить підприємству планувати свої витрати та доходи, а також суми податків до бюджету. На сучасному етапі найбільш ефективним варіантом розрахунку податку на прибуток підприємств має стати автоматизований облік, який забезпечить уникнення помилок, а також полегшуватиме контроль за правильністю розрахунку.

Проаналізувавши особливості нарахування та сплати податку на прибуток підприємствами, необхідно зазначити, що на етапі запровадження Податкового кодексу (2 – 3 роки після того, як він набрав чинності) підприємствам необхідна допомога з питань правильності розрахунків та їх відповідності законодавству. Податковий аудит спрямований на досягнення саме цього результату, що найбільш ефективно можна досягнути за рахунок автоматизації обліку та розрахунків податку.

Наук. керівн. Замятіна К. В.

Література: 1. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13 – 14, № 15 – 16, № 17, ст. 112. 2. Гура Н. Визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток за Податковим кодексом України / Н. Гура // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 5. – С. 22–26. 3. Риженко І. Є. Розвиток вітчизняного податкового аудиту на сучасному етапі встановлення його системи / І. Є. Риженко // Вісник Харківського національного економічного університету. – 2009. – № 851. – С. 228–233.